**Parallelsessie Informatie en Ontmoeting 15 januari 2026**
**Samenwerking met Smart Delta 2026**
Samenvattend verslag

**Aanwezigen**

| | |
|---|---|
| **Voorzitter**: | de heer K. van Willigen |
| **Griffie**: | mevrouw E. van Bekhoven |
| **Notulist**: | mevrouw J.M. Kiep-de Jongh |
| **Raadsleden/ fractieassistenten**: | |
| Stadsbelang: | de heer J. Roeland |
| Democraten Gorinchem: | mevrouw N. Aaldijk |
| PvdA: | --- |
| VVD: | de heer N. Andressen |
| ChristenUnie/SGP: | de heer H. Heikens |
| | de heer A. de Jong |
| Gorcum Actief: | mevrouw E. Hamann |
| | de heer D. Lokerse |
| D66: | de heer R. Le Noble |
| CDA: | mevrouw S. de Lange |
| SP: | de heer A. van Houwelingen |
| **Portefeuillehouders**: | mevrouw R. Melissant-Briene |
| | de heer M. de Boer |
| **Ambtelijke ondersteuning**: | de heer J. Dieleman |

**Opening**

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

**Samenwerking met Smart Delta 2026**

*In de afgelopen jaren hebben ontwikkelingen plaatsgevonden in de regionale samenwerking van onze gemeente. In 2024 en 2025 hebben I&O's plaatsgevonden waarmee u hierover bent geïnformeerd. Eén van de ontwikkelingen is de versterking van de samenwerking met Smart Delta Drechtsteden. Vanavond wordt u geïnformeerd over het voorstel voor de samenwerking met Smart Delta in 2026 en is er gelegenheid om hier vragen over te stellen. Dit ter voorbereiding op de behandeling van een raadsvoorstel over dit onderwerp in een B&A sessie in februari en de raadsvergadering van 26 februari.*

De heer Dieleman verzorgt een presentatie. In mei 2025 heeft het college de raad bijgepraat over de regionale strategie (sheet 3) en vanavond gaat het over de samenwerking met Smart Delta (de 7 Drechtsteden gemeenten). Vanwege de open samenwerking is het mogelijk geworden om per opgave de coalitie te bepalen en daarom was het voor Gorinchem logisch om deel te nemen (sheet 4).

De heer De Jong mist natuurbehoud en de global goals in de opsomming.

De heer Dieleman reageert dat de ontwikkeling van het regionaal landschapspark inmiddels is opgenomen in het programma voor 2026. Dit heeft te maken met natuurbehoud en groenontwikkeling. Wethouder De Boer is aangewezen als bestuurlijk trekker.
Hij vervolgt de presentatie met de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden. In de ruimtelijke strategie wordt geschetst hoe de Regio ruimtelijk verder ontwikkeld wordt. Het

proces om tot een regionale investeringsagenda te komen is inmiddels gestart. Gorinchemse bedrijven maken ook onderdeel uit van het Maritiem Toekomstpact De Witt. De taskforce bereikbaarheid is gestart. Gisteren zijn de komst van Station Leerpark in Dordrecht en de upgrade van Station Dordrecht bekend gemaakt. Er is gezamenlijk een koersdocument wonen opgesteld en er heeft een gezamenlijke lobby Public Affairs plaatsgevonden rondom Prinsjesdag en in aanloop naar de Tweede Kamer verkiezingen waarbij is toegezegd dat de Regio wordt opgenomen in het regeerprogramma. Voorts wordt volop gewerkt aan de twee Regio Deals die in het verleden met de Drechtstreden zijn gesloten. Het transitieproces is inmiddels afgerond en uitgewerkt in de begroting. De restpunten worden in 2027 meegenomen.
Provincies zijn vaak te groot om subsidiestromen te verdelen, gemeenten vaak te klein en daarom wordt door Brussel, het Rijk en de Provincie vaak naar Regio's gekeken. Vijfheerenlanden kiest steeds vaker voor U10, Molenlanden werkt meer samen met Het Groene Hart en daarom is het goed dat ook Gorinchem samenwerkingspartners zoekt. Bij het aangaan van een samenwerking wordt echt deelgenomen en ook verantwoordelijkheid genomen voor het geheel. Het was de bedoeling om in 2025 het transitieproces te doorlopen waarna in de loop van 2026 een definitief voorstel voor structurele samenwerking zou volgen, maar de doorontwikkeling van de samenwerking vergt meer tijd dan gedacht en daarom is een begroting met een uitvoeringsprogramma voor één jaar opgesteld. In de loop van 2026 volgen een meerjarenbegroting en meerjarige afspraken voor de samenwerking.
Gorinchem mag volledig deelnemen aan de samenwerking op alle onderwerpen waar dit een meerwaarde biedt, maar tegelijkertijd wordt erkend dat Gorinchem een meervoudige regionale oriëntatie heeft. Op een aantal onderwerpen is sprake van andere samenwerkingen waardoor niet op alle onderwerpen volledig meegedaan wordt. Dit maakt dat voor 2026 wordt uitgekomen op een financiële bijdrage van € 300.000. Op basis van inwoneraantal zou uitgekomen worden op € 500.000. De dekking komt uit het budget voor regionale samenwerking (€ 100.000 vanuit de opgeheven samenwerking Regio AV en € 25.000 vanuit de lobby voor Smart Delta). Voor de nog resterende € 75.000 wordt de raad voorgesteld om uit de reserve Stedelijke Ontwikkeling te putten, besluitvorming volgende maand. Bij de PPN 2027 volgt een voorstel voor een structurele middelen.

De regionale strategie wordt uitgewerkt in een regionale investeringsagenda langs vijf lijnen (regionaal landschapspark, Drechtstedenring OV en hubs, woningbouw langs regionale spoorzones, de ontwikkeling van het maritieme cluster, regionaal energiesysteem). Doordat nu met acht gemeenten opgetrokken wordt, kunnen er afspraken gemaakt worden over wanneer wat gedaan wordt en hoe de capaciteit daarop ingezet wordt. Met de Regionale Investeringsagenda (RIA) wordt gezamenlijk richting Provincie en Rijk opgetrokken en dit is een belangrijk lobbyinstrument om met het aflopen van programma Regio Deals geld vanuit het Rijk en Provincie te verkrijgen. De ontwikkeling van Vleugels van de Stad kan vanuit Gorinchem ingebracht worden als woningbouwontwikkeling in spoorzones. Met alle ontwikkelingen bij de Merwede-Lingelijn kan het belang om te investeren in woningbouw kracht bij gezet worden. Bij de doorontwikkeling van de Merwede-Lingelijn gaat het om twee sporen; voor de groene verbinding vanuit Gorinchem het achterland richting Molenlanden, voor de economische ontwikkeling de verbinding van het maritiem cluster. Het is de bedoeling dat er in maart een position paper ligt dat betrokken kan worden bij de formatiegesprekken die na de verkiezingen plaatsvinden. Voor de zomer wordt de definitieve RIA opgeleverd die ter besluitvorming aan de gemeenteraden wordt aangeboden.

De heer Roeland vraagt of onder het maritieme cluster ook het stimuleren van de cruisescheepvaart valt.

De heer Dieleman antwoordt dat dit onder recreatie en toerisme valt.

De heer Andressen merkt op dat in de stukken wordt gesproken over Smart Delta Drechtsteden en informeert of er een nieuwe naam volgt. Hij vraagt in hoeverre de raad straks invloed heeft op de Omgevingsvisie.

Portefeuillehouder Melissant antwoordt dat in het verleden werd samengewerkt binnen de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden. Niet op alle terreinen wordt samengewerkt, andere partijen haken gedeeltelijk aan. Inmiddels is voor de naam Smart Delta gekozen, hoewel in de overgangsperiode nog steeds verschillende benamingen worden gebruikt.

Wethouder De Boer reageert dat de raad over de Omgevingsvisie gaat. In de ruimtelijke strategie vragen elementen vanuit de Regio in enkele gemeenten om aanscherping in de eigen Omgevingsvisie, maar dat is in Gorinchem niet het geval. De ruimtelijke strategie is opgesteld op een moment dat Gorinchem nog niet volledig was aangehaakt. Er worden heel veel aanknopingspunten gezien (het ontwikkelen van de spoorzones, de groene verbindingen, mobiliteit) waardoor de regionale strategie goed aansluit bij de eigen Omgevingsvisie.

De heer Le Noble vraagt hoe de toegevoegde waarde van Gorinchem wordt opgevat door de oude kern en of in de andere gemeenten ook iets wordt verteld over de samenwerking met Gorinchem. Gorinchem heeft eigenlijk een omgekeerde delta met de afgedamde Maas en daarom zou hij eerder kiezen voor Smart Diabolo. Voorts informeert hij of er ook een evaluatie is gepland.

Portefeuillehouder Melissant antwoordt dat de toetreding van Gorinchem met zeer veel enthousiasme is ontvangen. Regio's doen ertoe, eigenstandig werken is eigenlijk kansloos in het huidige bestuurlijke landschap. Taken en middelen worden verdeeld langs provinciale lijnen en langs lijnen van Regio's en daarom is het organiseren van slagkracht van belang. Gorinchem is een zelfbewuste stad met een behoorlijke regiofunctie en dynamiek en Gorinchem is hofleverancier van een aantal maritieme bedrijven. Het gaat over slagkracht, grootte en stedelijkheid. Niet alles hoeft gezamenlijk gedaan te worden, bij sommige onderdelen kan ook opgesplitst worden. Tegelijkertijd doet het ook iets in de onderlinge verhoudingen omdat het ook aan posities raakt, iedereen moet zijn plekje opnieuw veroveren, maar de inhoud is leidend en vandaaruit gaat Gorinchem zich organiseren.

De heer Le Noble moet hierbij denken aan de mop over de olifant en de muis die over de brug lopen waarbij de muis zegt wat lopen wij te stampen hè!

De heer Dieleman vult aan dat de begroting en het uitvoeringsprogramma in de komende weken in alle gemeenten voorliggen ter vaststelling waaraan het voorstel voor de samenwerking met Gorinchem is toegevoegd. De doorontwikkeling is nog in volle gang, maar er is wel een stukje evaluatie ingebouwd aangezien er wordt toegewerkt naar definitieve afspraken voor 2027 en verder, maar een harde evaluatie is nog niet afgesproken.

De heer Andressen informeert of de genoemde € 300.000 op dit moment in de begroting is opgenomen.

De heer Dieleman antwoordt bevestigend, onder voorbehoud van vaststelling van de voorstellen in de gemeenteraden.

Mevrouw De Lange denkt dat de Drechtsteden steden zijn met stedelijke problematiek en dan is de vraag al snel waarom er geen samenwerking is op sociaal gebied. Ook hier zijn best wat overeenkomsten bij wat gaat goed, wat kan beter en kunnen wij dat samen doen. Zij vraagt of het klopt dat Gorinchem vrij weinig eigen inbreng heeft kunnen leveren omdat de Drechtsteden de plannen al hadden opgesteld.

De heer Dieleman geeft aan dat Smart Delta een ruimtelijke en economische samenwerking is. Er wordt al langer samengewerkt met Zuid-Hollandse gemeenten, bijvoorbeeld bij DG&J. Voor een deel zijn er ook andere oriëntaties en tegelijkertijd kan dit niet los van elkaar gezien worden. In de tweede Regio Deal is een stevige sociale component opgenomen

omdat voor brede welvaart ook iets gedaan moet worden aan de sociale ontwikkeling van de Regio. Gezondheid wordt steeds vaker meegenomen in ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Er is dus zeker oog voor de verbinding met het Sociaal Domein hoewel dit soms binnen andere samenwerkingsverbanden is belegd.
Aangaande de eigen inbreng geeft hij aan dat Gorinchem vanaf 2025 deelneemt aan de samenwerking waaraan veel tijd en energie is besteed. Wethouder De Boer is bestuurlijk trekker op een opgave. Gorinchem is één van de acht gemeenten en neemt volwaardig deel aan de bestuurlijke en ambtelijke overleggen.

Portefeuillehouder Melissant geeft aan dat er al geruime tijd wordt samengewerkt en daarbij wordt de rol van Gorinchem steeds duidelijker. Voor Public Affairs is het budget overgeheveld en daarbij heeft Gorinchem zelf gekozen waarop gelobbyd moet worden. Het grootste deel van het budget is ingezet op de lobby voor meer middelen voor onderwijshuisvesting. Voorts is in de afgelopen jaren intensief samengewerkt om Regio Deals binnen te halen en daarbinnen zijn specifieke punten binnengehaald inclusief de middelen voor Gorinchem.

Wethouder De Boer vult aan dat Gorinchem op het laatste moment is aangehaakt bij de ruimtelijke strategie en geprobeerd heeft om daar een aantal dingen in te krijgen. De RIA is het vervolg hierop waarbij met concrete projecten aan de slag gegaan wordt. In de stuurgroep worden de sleutelprojecten die voor Gorinchem cruciaal zijn aangedragen. Gorinchem heeft net zo veel input en zeggenschap als de andere deelnemers.

De heer De Jong vraagt of voor de B&A nog een terugkoppeling volgt over de Regio Deals. In de ruimtelijke strategie mist hij het logo van Gorinchem, maar dat kan mogelijk nog toegevoegd worden.

De heer Dieleman antwoordt dat de raad vorig jaar zomer is geïnformeerd over de stand van zaken van de Regio Deals via de raadsinformatiebrief van 27 juli 2025.

Mevrouw Aaldijk is programmasecretaris Regio Deal en ziet daarom de waarde van regionale samenwerking. Haar ervaring is dat het ingewikkeld is om capaciteit te regelen voor dit soort samenwerkingen en daarom vraagt zij of de nieuwe samenwerking ambtelijk voldoende geborgd is.

De heer Dieleman antwoordt dat Smart Delta een regio-organisatie heeft, een groot deel van het geld wordt gebruikt voor personele budgetten (programmamanagers, programmaondersteuners). Hij levert namens de gemeente Gorinchem een stukje ambtelijke capaciteit voor de Regio Deal. In het raadsvoorstel wordt aangegeven dat dit gebeurt binnen de bestaande ambtelijke capaciteit. Bij de definitieve afspraken wordt in beeld gebracht of dit past binnen de capaciteit of niet. Het werk dat in de Regio wordt gedaan moet lokaal niet opnieuw gedaan worden waardoor dit lokaal tijdbesparing moet opleveren.

De heer Van Houwelingen heeft het enthousiasme waar de portefeuillehouder aan refereerde teruggezien in het uitvoeringsprogramma. Gorinchem gaat met alle programma's meedoen. Hij informeert wat wordt bedoeld met 'verkennend karakter', vraagt voorts of na het volwaardig maken voor de perspectiefnota en de begroting wordt uitgegaan van € 300.000 of € 500.000 en waar het bedrag van € 500.000 op gebaseerd is. Meegewogen wordt dat Gorinchem onder een andere energie- en woonregio valt. Hij informeert hoe deze splitsing gemaakt wordt.

De heer Dieleman geeft aan dat wanneer het verkennende karakter aangeeft dat er geen meerwaarde is voor Gorinchem er verder niet meer meegedaan wordt. De hoop en verwachting is dat het definitieve besluit rondom de perspectiefnota gedaan kan worden zodat de juiste bedragen verwerkt kunnen worden. Een definitief bedrag kan hij nog niet noemen omdat er nog wordt gewerkt aan een definitieve begroting voor Smart Delta. Op

basis van de oude inwonerbijdrage zou worden uitgekomen op € 600.000. In het uitvoeringsprogramma komt Zwijndrecht, een gemeente van vergelijkbare grootte, uit op iets meer dan € 500.000. Molenlanden is een belangrijke buurgemeente en dat houdt in dat bij sommige onderwerpen de gemeente Molenlanden wordt betrokken. Het zou vreemd zijn om na te denken over een landschapspark in de Alblasserwaard en daar de gemeente Molenlanden niet bij te betrekken.

De heer Bahlmann merkt de doorontwikkeling van het traject Merwede-Lingelijn aan als positief nieuws, maar deze lijn loopt door tot aan Geldermalsen. Hij vraagt of het gehele traject wordt doorontwikkeld. Voorts informeert hij welke regionale samenwerking er is aan de oostzijde van de Merwede-Lingelijn.

De heer Dieleman antwoordt dat er in het verleden een BV was voor de ontwikkeling van de stations. Er wordt een stuurgroep van alle gemeenten van West Betuwe tot aan Dordrecht opgericht die blijft werken aan de ontwikkeling van de Merwede-Lingelijn.

Mevrouw Hamann spreekt haar complimenten uit voor deze historische stap voor Gorinchem en daarnaast is het is mooi dat Gorinchem toch een beetje vriendjes blijft met de AV Regio. Afsluitend geeft zij aan dat zij graag wat meer Gorinchemse elementen zou willen terugzien. Hendrik Hamel was een maritieme figuur die wereldwijd voer en grote zaken heeft verricht in de Oost.

De voorzitter vult aan dat Hugo de Groot voor het zeemansrecht staat dat nog steeds gehanteerd wordt.

Mevrouw Hamann benadrukt dat Hugo de Groot geen Gorinchemer is!

De heer Andressen vindt het terecht dat er veel aandacht is voor de maritieme industrie maar hij mist de maakindustrie. Ook dit is een belangrijk element, zeker voor Gorinchem, om in te brengen.

De heer Dieleman geeft aan dat meestal over de maritieme maakindustrie wordt gesproken. Hij refereert aan de Duurzaamheidsfabriek in Dordrecht en het i_lab in Gorinchem die al samenwerking zoeken voor de maakindustrie en het MBO in de Regio.

De voorzitter bedankt de heer Dieleman namens de gemeente voor zijn inzet, moeite en wijsheid.

**Sluiting**

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.

**Toezeggingen:**
Er zijn geen toezeggingen gedaan.